

ŁUKASZ WŁODARSKI, Towarzystwo Naukowe Płockie
wlodarski24@gmail.com

PRZEBIEG UROCZYŚĆCI POGRZEBOWYCH KSIĘDZA PRAŁATA SZCZEPANA SOSZYŃSKIEGO (1918-1988). Z DZIEJÓW WSPÓŁCZESNEJ DIECEZJI PŁOCKIEJ

STRESZCZENIE: Niniejszy artykuł stawia sobie za cel ukazanie przebiegu uroczystości pogrzebowych księdza prałata Szczepana Stanisława Soszyńskiego (1918-1988), którego życie i działalność były stawiane za wzór do naśladowania dla innych kapłanów diecezji płockiej. Śmierć znanego i szanowanego na północnym Mazowszu prezbitera stała się przyczyną pogrzebu, który przekształcił się w wielką manifestację religijną. W ostatniej drodze prałata Soszyńskiego towarzyszyło mu trzech biskupów, dwustu czterdziestu księży, członkowie rodziny oraz około dziesięciu tysięcy świeckich wiernych. Ksiądz Szczepan Soszyński pozostawił po sobie wiele dobrych wspomnień, ale nade wszystko praktykowaną po dziś dzień wśród młodzieży nowenę do św. Stanisława Kostki.

SŁOWA KLUCZOWE: Kościół, Mazowsze, Podlasie, duchowieństwo.

THE COURSE OF THE FUNERAL CEREMONY OF PRELATE SZCZEPAN SOSZYŃSKI (1918-1988). FROM THE HISTORY OF THE MODERN DIOCESE OF PŁOCK

ABSTRACT: This article aims to show the course of the funeral ceremony of prelate Szczepan Stanisław Soszyński (1918-1988), whose life and activities were set as a role model for other priests of the Płock diocese. The death of a well-known and respected presbyter in northern Mazovia became the cause of a funeral that turned into a large religious manifestation. Prelate Soszyński was accompanied on his last journey by three bishops, two hundred and forty priests, family members and about ten thousand lay faithful. Father Szczepan Soszyński left behind many good memories, but, above all, the novena to St. Stanisław Kostka, which is still practised among young people today.

KEYWORDS: the Church, Mazovia, Podlasie region, the clergy.

Translated by dr Joanna Szczepańska-Włoch

W dotychczasowej literaturze przedmiotu osoba księdza prałata Szczepana Soszyńskiego występowała zazwyczaj przy okazji publikacji biogramów duchowieństwa diecezji płockiej¹, bądź na marginesie badań o zasięgu regionalnym². W tym miejscu nie można również pominąć nekrologów zamieszczonych na łamach Miesięcznika Pastorskiego Płockiego, które wyszły spod pióra Andrzeja Rojewskiego³ oraz Jana Łaszczyńskiego⁴. Niemniej mając na uwadze bliską zażyłość Soszyńskiego z drugim z wymienionych autorów oraz obszerność spisanych przezeń wspomnień należy podkreślić, że dotychczas to one w sposób najpełniejszy ukazały życiorys interesującego nas kapłana. W ostatnim czasie opublikowane zostały także prace traktujące o działalności kościelnej i pedagogicznej Soszyńskiego, jako ówczesnego prefekta szkół w Przasnyszu w świetle dokumentów wytworzonych przez Urząd Bezpieczeństwa⁵.

Niniejszy artykuł stawia sobie za cel przedstawienie przebiegu uroczystości pogrzebowych księdza prałata Szczepana Soszyńskiego, który w latach 1956-1988 był proboszczem parafii Drobin w diecezji płockiej. Wybór tak postawionego problemu badawczego umotywowany jest przede wszystkim oddziaływaniem tej osoby na ówczesne życie religijne i społeczne diecezji, zwłaszcza w kontekście wychowywania młodzieży oraz krzewienia wśród niej kultu św. Stanisława Kostki, a także faktem, iż był on spowiednikiem sufragana płockiego Jana Wosińskiego⁶. Tekst ten stanowi zatem przyczynek do dziejów współczesnej diecezji płockiej.

¹ S. Wierzbicki, *Byli naszymi duszpasterzami. Kapłani Kościoła Płockiego zmarli w latach 1901-2005*, Płock 2005, s. 212-213; M. M. Grzybowski, *Duchowieństwo diecezji płockiej. Wiek XX*, t. 1, cz. 2, Płock 2008, s. 345-347.

² M. Bondarczuk, *Misjonarze i Barbarzyńcy*. t. 1, *Opowieści o codziennym życiu przasnyskiego ogólniaka w latach 1923-2005*, Przasnysz 2006, s. 52-53; A. Borkowski, P. Kaszubowski, *Przasnyskie Portrety*, cz. 3, Przasnysz-Ciechanów 2009, s. 96-102 (tu również wspomnienie A. Borkowskiego).

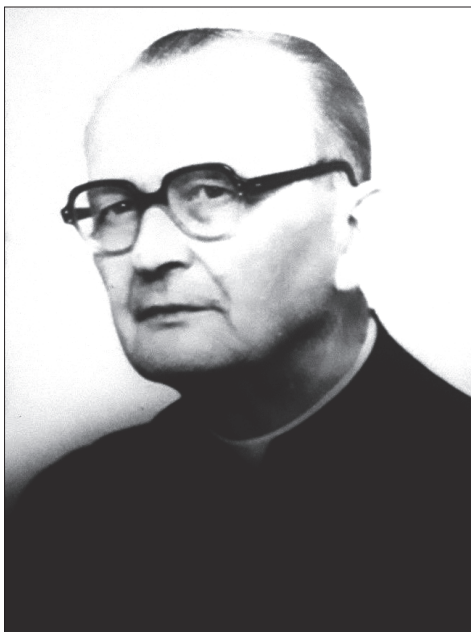
³ A. Rojewski, *Nekrolog/Ks. Szczepan Soszyński*, „Miesięcznik Pastorski Płocki” (dalej cyt.: MPP), R. 73 (1988), nr 7-9, s. 252-253.

⁴ J. Łaszczyński, *Wspomnienie o śp. księdzu prałacie Szczepanie Soszyńskim (24 XII 1918-2 IX 1988)*, MPP, R. 76 (1991), nr 7-8, s. 297-314.

⁵ Ł. Włodarski, *Działalność księdza prefekta Szczepana Soszyńskiego w Przasnyszu w świetle dokumentów Urzędu Bezpieczeństwa*, „Nasza Przyszłość”, t. 128 (2017), s. 219-227; M. Celmer, *Władze państwowe wobec Kościoła Rzymskokatolickiego w diecezji płockiej w latach 1945-1970*, Kraków-Płock 2020, wg. indeksu.

⁶ Jan Wosiński urodził się 15 maja 1914 r. w Niedośpielinie koło Częstochowy. Święcenia kapłańskie przyjął 18 czerwca 1939 r. w Płocku z rąk biskupa Leona Wetmań-

Szczepan Stanisław Soszyński urodził się 24 grudnia 1918 r. w Ostojach na Podlasiu. Jego rodzicami byli Hieronim i Władysława z Biernackich, którzy prowadzili duże gospodarstwo rolne. Dochody czerpane z uprawy roli były na tyle duże, że umożliwiły one Szczepanowi odebranie starannego wykształcenia. Pierwotnie uczęszczał on do okolicznych szkół, zaś następnie do Prywatnego Męskiego Gimnazjum Biskupiego w Siedlcach, gdzie w 1936 r. uzyskał maturę. Rychło po otrzymaniu świadectwa dojrzałości Soszyński rozpoczął studia historyczne na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, które jednak w niedługim czasie zarzucił.

Fot. 1. Ksiądz prałat Szczepan Soszyński

skiego. Następnie podjął on pracę duszpasterską m.in. [w:] Pułtusku, Warszawie, Zadrożu (diec. kielecka), Zakopanem oraz Sierpcu. W latach 1950-1952 studiował teologię moralną, a w 1954 r. obronił pracę doktorską. Od 1954 r. był wykładowcą w Wyższym Seminarium Duchownym w Płocku. 20 listopada 1961 r. został mianowany biskupem pomocniczym diecezji płockiej, a ponadto w latach 1962-1964 pełnił obowiązki administratora apostolskiego diecezji płockiej. Zmarł 19 lipca 1996 r. w Płocku. Por. M. M. Grzybowski, L. Zygmier, *Episkopat płocki w latach 1075-2015. 940 lat istnienia diecezji*, Płock 2015, s. 442-445.

W 1937 r., za namową **Czesława Chojeckiego**, wstąpił on do Wyższego Seminarium Duchownego w Płocku. Tam też zastała go wojna. W grudniu 1939 r. alumn Soszyński zmuszony został do opuszczenia budynków seminaryjnych i powrotu w rodzinne strony. Jesienią 1940 r. został on przyjęty do seminarium prowadzonego przez pallotynów w Ołtarzewie. Na skutek dekonspiracji, która miała miejsce w 1942 r. Szczepan zmuszony został do ucieczki. Schronienie udało mu się znaleźć w Kielcach, gdzie otrzymał wszystkie wyższe święcenia, w tym to najważniejsze – prezbiterat (16 maja 1943 r. z rąk ordynariusza kieleckiego biskupa Czesława Kaczmarka). Następnie, już jako kapłan powrócił do diecezji siedleckiej. Początkowo był on wikariuszem w parafii Hadynów, następnie zaś od 1944 r. posługiwał w Krzesku. Na początku 1945 r. Soszyński udał się do Płocka skąd został skierowany do Przasnysza w celu objęcia prefektury w tamtejszych szkołach oraz kapelanii u Sióstr Klarysek-Kapucynek (1945-1948). W 1950 r. wyznaczono go kapelanem Sióstr Misjonarek św. Rodziny w Ratowie koło Mławy, zaś rok później – w 1951 r. – na krótko pomagał on w charakterze wikariusza w parafii Gralewo. W latach 1951-1956 Soszyński był proboszczem w Opinogórze koło Ciechanowa, natomiast w 1956 r. objął on probostwo w Drobinie, którego nie opuścił już do swojej śmierci⁷.

Szczepan Soszyński zmarł 2 września 1988 r. (piątek), około godziny 7.30⁸. Wedle relacji księdza Romualda Andruszkiewicza⁹, ówczesnego wikariusza parafii Drobin oraz głównego organizatora uroczystości pogrzebowych, w dzień poprzedzający śmierć prałata począwszy

⁷ Por. J. Ł a s z c z y ń s k i, *Wspomnienie*, s. 297-314; S. W i e r z b i c k i, *Byli naszymi duszpasterzami*, s. 212-213, M. M. G r z y b o w s k i, *Ksiądz prałat Czesław Chojecki. Proboszcz i dziekan w Rypinie*, Płock 2005, s. 13, T e n ż e, *Duchowieństwo diecezji płockiej*, s. 345-347; W ł o d a r s k i, *Działalność*, s. 220-221.

⁸ Archiwum Parafii Drobin, Kronika parafialna (obecnie zaginiona; przy pisaniu niniejszego artykułu korzystałem z fotografii Kroniki, które znajdują się w moim posiadaniu), rok 1988 (Kronika nie posiada ani foliacji, ani paginacji dlatego stosuje odniesienie do daty rocznej).

⁹ Romuald Andruszkiewicz urodził się 18 sierpnia 1942 roku w Olszance na Suwalszczyźnie. Święcenia kapłańskie przyjął 15 czerwca 1969 roku z rąk biskupa Jana Wojskiego w Wyszkwicie. Jako kapłan pracował duszpastersko w wielu parafiach, m.in. Różanie, Rypinie, Płońsku, Płocku, Drobinie i Mławie. Przez 13 lat był kapelanem w Płockim Hospicjum Miejskim. Obecnie rezydent w Domu Księży Emerytów w Płocku – biogram autorstwa ks. Andruszkiewicza.

Fot. 2. Eksporta ciała ks. Soszyńskiego z plebanii do kościoła parafialnego

Fot. 3. Msza św. pogrzebowa

Fot. 4. Kondukt żałobny na rogu ulic Piłsudskiego oraz Rynek

Fot. 5. Kondukt żałobny – widoczna młodzież szkolna wraz z nauczycielami

od około godziny 14.00, aż do godziny 20.00, zgodnie z tradycją wprowadzoną w parafii przez księdza Soszyńskiego, obaj kapłani spowiadali dzieci i młodzież w związku z inauguracją nowego roku szkolnego. W tym czasie do sakramentu pojednania przystąpiło około sześciuset uczniów. Następnie, wycieńczeni trudami kapłańskiej posługi wrócili na plebanię. Proboszcz Soszyński nie chciał już spożywać kolacji i po krótkiej rozmowie z wikariuszem udał się na odpoczynek.

Szczepan Soszyński zaczął odczuwać bóle w okolicach klatki piersiowej około godziny 1.00 w nocy, jednak nie zaalarmował o tym fakcie nikogo z domowników. Dopiero nad ranem około godziny 6.30, kiedy jego stan znacząco się pogorszył, słysząc przechadzającego się księdza Andruszkiewicza cichym głosem poprosił o wezwanie służb medycznych. Te – najpierw w postaci lekarza a następnie karetki pogotowia ratunkowego – bardzo szybko pojawiły się na miejscu¹⁰. Natychmiastowo podjęto decyzję o przetransportowaniu miejscowego proboszcza do szpitala w Płocku, oddalonego od Drobina o około trzydzieści kilometrów. Niestety, podczas transportu na trasie pomiędzy Drobinem a Płockiem (przed miejscowością Kozłowo¹¹) ksiądz Soszyński zmarł, zaś bezpośrednią przyczyną jego zgonu był – kolejny już – zawał serca¹².

Uroczystości pogrzebowe zainicjowane zostały eksportą ciała księdza Soszyńskiego z plebanii do kościoła parafialnego, która miała miejsce w niedzielę 4 września o godzinie 15.00. Eksportację prowadził sufragan płocki ksiądz biskup Jan Wosiński, który był jednocześnie bliskim przyjacielem zmarłego prałata. Następnie biskup Wosiński odprawił mszę świętą w intencji śp. Szczepana Soszyńskiego, zaś homilię, która siłą rzeczy przerodziła się we wspomnienie o zmarłym kapłanie wygłosił proboszcz jednej z rypińskich parafii i zarazem

¹⁰ Badania Terenowe (dalej cyt.: BT) 2021, Płock – wywiad z księdzem Romualdem Andruszkiewiczem; J. Ł a s z c z y ń s k i, *Wspomnienie*, s. 310-311.

¹¹ Wedle informacji otrzymanych od ks. R. Andruszkiewicza. Kozłowo – miejscowość położona około 3 km na południowy-zachód od Drobina, obecnie w ciągu Drogi Krajowej nr 60 w kierunku Płocka.

¹² Kronika, rok 1988. Wedle ks. R. Andruszkiewicza (BT 2021, Płock) problemy z układem krążenia pojawiły się ks. Soszyńskiego w trakcie lub zaraz po jego pobycie w Indiach, gdzie przebywał na zaproszenie swojego przyjaciela ks. Batogowskiego. Dokumenty zgromadzone w teczce personalnej Szczepana Soszyńskiego wskazują, że podróż ta miała miejsce w pierwszej połowie 1972 r. Por. Archiwum Diecezjalne w Płocku, Akta Personalne Książy, sygn. 331, k. 46v.

Fot. 6. Obrzędy pogrzebowe na cmentarzu parafialnym

Fot. 7. Grobowiec kapłański na cmentarzu parafialnym w Drobinie

kolega zmarłego kapłana – ksiądz prałat Czesław Chojecki¹³, ten sam który namawiał go do wstąpienia do Wyższego Seminarium Duchownego w Płocku. Warto nadmienić, iż wówczas obecnych było przeszło osiemdziesięciu księży oraz liczne grono parafian¹⁴.

Msza święta pogrzebowa oraz pochówek zmarłego kapłana odbyły się nazajutrz, tzn. 5 września o godzinie 11.00. Uroczystości przewodniczył ordynariusz płocki Zygmunt Kamiński. Jak zapisał autor interesującego nas fragmentu *Kroniki parafialnej* uroczystości pogrzebowe miały miejsce „przy pięknej wrześniewej pogodzie” i jednocześnie były one „wymowną manifestacją religijną”¹⁵.

W uroczystościach wzięło udział aż trzech księży biskupów: Zygmunt Kamiński¹⁶, Jan Wosiński oraz Andrzej Suski¹⁷, dwustu czter-

¹³ Czesław Chojecki urodził się 17 lipca 1916 r. we wsi Rzążew. Święcenia kapłańskie przyjął 18 grudnia 1943 r. w Sandomierzu. Jako kapłan sprawował m.in. urząd proboszcza w: Rużu, Obrytem oraz w Rypinie. Zmarł w Rypinie w 2008 r. Por. M. M. Grzybowski, *Ksiądz prałat*.

¹⁴ Kronika, rok 1988. Wedle J. Łaszczyńskiego o (*Wspomnienie*, s. 311) w ekspozycji brało udział około sześćdziesięciu księży.

¹⁵ Kronika, rok 1988.

¹⁶ Zygmunt Kamiński urodził się 20 lutego 1933 r. w miejscowości Wzgórze Bełżyce (diec. lubelska). Święcenia kapłańskie przyjął 22 grudnia 1956 r. w Lublinie. W 1971 r. obronił pracę doktorską z prawa kanonicznego na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. W charakterze wikariusza pracował on w: Piaskach oraz w Lublinie, zaś od 1966 r. pełnił funkcję notariusza sądu biskupiego. W 1975 r. został dyrektorem Wydziału Duszpasterskiego oraz wykładowcą w Wyższym Seminarium Duchownym w Lublinie. 28 października 1975 r. został on ponadto mianowany biskupem pomocniczym diecezji lubelskiej, natomiast od 10 stycznia 1984 r. wyznaczono go koadiutorem biskupa płockiego Bogdana Sikorskiego (od 20 lipca 1984 r. administrator apostolski „Sede plena” tejsze diecezji). W 1988 r., po śmierci biskupa Sikorskiego, został ordynariuszem diecezji płockiej. 1 maja 1999 r. papież Jan Paweł II mianował go arcybiskupem metropolii szczecińsko-kamińskiego, którym pozostawał do lutego 2009 r. Zmarł 1 maja 2010 r. w Szczecinie. Por. M. M. Grzybowski, L. Zygnier, *Episkopat*, s. 322-337.

¹⁷ Andrzej Suski urodził się 24 grudnia 1941 r. w Płocku. Święcenia kapłańskie przyjął 13 czerwca 1965 r. w Płocku. Od 1967 r. studiował w Rzymie, gdzie w 1973 r. obronił doktorat z teologii. W tym samym roku został wykładowcą w Wyższym Seminarium Duchownym w Płocku oraz na Wydziale Teologicznym Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie. W 1984 r. mianowany został wicerektorem WSD w Płocku, zaś 14 lipca 1986 r. został wyniesiony do godności biskupiej. Ponadto w latach 1986-1991 pełnił obowiązki rektora WSD w Płocku. 25 marca 1992 r. papież Jan Paweł II mianował go biskupem diecezji toruńskiej. Od 2017 r. biskup senior diecezji toruńskiej. Por. M. M. Grzybowski, Zygnier, *Episkopat*, s. 446-448

dziesięciu kapłanów, a także – według szacunków duchowieństwa – około dziesięciu tysięcy wiernych pochodzących z Droбина oraz z okolicznych parafii. Należy również dodać, że homilię pogrzebową – wplatając w nią cytaty z testamentu zmarłego – wygłosił biskup Jan Wosiński, zaś proboszcz parafii Bejdy (na Podlasiu), dziekan dekanatu raciańskiego ksiądz kanonik Jan Gach¹⁸ oraz przedstawicielka parafian Urszula Nowosielska¹⁹ wygłosili mowy nad grobem²⁰. Co istotne w uroczystościach brała również udział orkiestra Ochotniczej Straży Pożarnej w Drobinie²¹. Wedle J. Łaszczyńskiego na czas trwania pogrzebu „odwołano zajęcia w szkole, miejscowe zakłady i instytucje przerwały pracę”, a nawet „mówiono o udziale w pogrzebie naczelnika miejscowej gminy”²². Kondukt żałobny po wyjściu z kościoła parafialnego (w lewo) podążał obecnymi ulicami: Rynek, Marszałka Piłsudskiego, Rynek, Sierpecką oraz Cmentarną. Ciekawostką jest również to, że na chwilę przed złożeniem doczesnych szczątków księdza Szczepana do grobu, na prośbę biskupa Kamińskiego otwarta została trumna. Ordynariuszem miała kierować chęć sprawdzenia stanu zachowania ciała prałata Soszyńskiego, gdyż w przekonaniu wielu osób – zarówno duchownych, jak i świeckich – umarł on w opinii świętości²³. Jak zapisał w swoich wspomnieniach J. Łaszczyński „końcowym akordem było wycie strażackiej syreny, w ten sposób miejscowi strażacy pożegnali swego honorowego druha”²⁴. Doczesne szczątki księdza Szczepana Soszyńskiego spoczęły w grobowcu kapłańskim na cmentarzu parafialnym w Drobinie²⁵.

oraz strona internetowa diecezji toruńskiej (<https://diecezja-torun.pl/biskupi#bpAndrzejWojciechSuski>; dostęp: 19.09.2021 r.).

¹⁸ Jan Gach urodził się 12 maja 1923 r. w Helenowie Nowym. Święcenia kapłańskie otrzymał 12 października 1952 r. w Płocku. Następnie pełnił on obowiązki wikariusza w: Dobrzyńcu nad Wisłą, Pułtusk, Wyszkwowie, Suserzu oraz Szczawinie. Później mianowany administratorem parafii w Szczawinie, a z czasem został również jej proboszczem. Urząd proboszcza sprawował także w: Głinojecku, Dobrzykowie oraz Raciążu. W 1997 r. przeszedł na emeryturę. Zmarł 25 grudnia 2000 r. w Raciążu. Por. M. M. G r z y b o w s k i, *Duchowieństwo diecezji płockiej. Wiek XX*, t. 1, cz. 1, Płock 2007, s. 176-177.

¹⁹ Bliżej nieznana.

²⁰ Kronika, rok 1988; J. Ł a s z c z y Ń s k i, *Wspomnienie*, s. 312.

²¹ BT 2021, Płock – wywiad z księdzem Romualdem Andruszkiewiczem.

²² J. Ł a s z c z y Ń s k i, *Wspomnienie*, s. 311.

²³ BT 2021, Płock – wywiad z księdzem Romualdem Andruszkiewiczem.

²⁴ J. Ł a s z c z y Ń s k i, *Wspomnienie*, s. 312-313.

²⁵ Tamże, s. 313.

Na zakończenie, w tym miejscu warto przytoczyć wpis traktujący o życiu i działalności prałata Soszyńskiego, który pojawił się w *Kronice parafialnej*, gdzie możemy przeczytać, iż był on „kapłanem bardzo gorliwym, cieszył się ogromnym autorytetem wśród parafian i wśród księży. Był człowiekiem wysokiej kultury osobistej. Odznaczał się wyjątkową szlachetnością i skromnością. Cieszył się miłością parafian [...] Pozostawił po sobie dobre imię, wspaniałe wspomnienia i głęboki żal”²⁶. Wydaje się, że powyższe słowa nie stanowią jedynie przejawów kurtuazji. Przemawia za tym chociażby doniosłość i oprawa uroczystości pogrzebowych. Mam tu na myśli m.in. liczbę duchowieństwa (trzech biskupów oraz dwustu czterdziestu księży!) oraz świeckich biorących udział w pogrzebie, a także postawianie go za wzór życia kapłańskiego w jednym z listów pasterskich skierowanych do księży, który został wystosowany przez ordynariusza diecezji płockiej – Zygmunta Kamińskiego²⁷.

BIBLIOGRAFIA

Źródła

- Archiwum Diecezjalne w Płocku, Akta Personalne Księży, sygn. 331.
Archiwum Parafii Drobin, Kronika parafialna.
Kamiński Zygmunt, *List do kapłanów* (Płock, 22 II 1989 r.), „Miesięcznik Pasterski Płocki”, R. 74 (1989), nr 6, s. 194-199.

Opracowania

- Bondarczuk Mariusz, *Misjonarze i Barbarzyńcy*. t. 1, *Opowieści o codziennym życiu przasnyskiego ogólniaka w latach 1923-2005*, Przasnysz 2006.
Borkowski Alfred, Kaszubowski Piotr, *Przasnyskie Portrety*, cz. 3, Przasnysz-Ciechanów 2009.
Celmer Mariusz, *Władze państwowe wobec Kościoła Rzymskokatolickiego w diecezji płockiej w latach 1945-1970*, Kraków-Płock 2020.
Grzybowski Michał Marian, *Duchowieństwo diecezji płockiej. Wiek XX*, t. 1, cz. 1, Płock 2007; t. 1, cz. 2, Płock 2008.

²⁶ Kronika, rok 1988.

²⁷ Z. K a m i ń s k i, *List do kapłanów* (Płock, 22 II 1989 r.), MPP, R. 74 (1989), nr 6, s. 197.

- Grzybowski Michał Marian, *Ksiądz prałat Czesław Chojecki. Proboszcz i dziekan w Rypinie*, Płock 2005.
- Grzybowski Michał Marian, Zygnier Leszek, *Episkopat płocki w latach 1075-2015. 940 lat istnienia diecezji*, Płock 2015.
- Łaszczynski Jan, *Wspomnienie o śp. księdzu prałacie Szczepanie Soszyńskim (24 XII 1918 – 2 IX 1988)*, „Miesięcznik Pastorski Płocki”, R. 76, 1991, nr 7-8, s. 297-314.
- Rojewski Andrzej, *Nekrolog/Ks. Szczepan Soszyński*, „Miesięcznik Pastorski Płocki”, R. 73, 1988, nr 7-9, s. 252-253.
- Wierzbicki Saturnin, *Byli naszymi duszpasterzami. Kapłani Kościoła Płockiego zmarli w latach 1901-2005*, Płock 2005.
- Włodarski Łukasz, *Działalność księdza prefekta Szczepana Soszyńskiego w Przasnyszu w świetle dokumentów Urzędu Bezpieczeństwa*, „Nasza Przyszłość”, t. 128 (2017), s. 219-227.

Wywiad

Badania Terenowe 2021, Płock – wywiad z ks. Romualdem Andruszkiewiczem.

Strona internetowa

<https://diecezja-torun.pl/biskupi/#bpAndrzejWojciechSuski> (dostęp: 19.09.2021 r.)

Wykaz fotografii

- Fot. 1.* Ksiądz prałat Szczepan Soszyński (źródło: archiwum własne, autor nieznany).
- Fot. 2.* Eksporta ciała ks. Soszyńskiego z plebanii do kościoła parafialnego (źródło: Kronika parafialna, autor nieznany).
- Fot. 3.* Msza św. pogrzebowa (źródło: Kronika parafialna, autor nieznany).
- Fot. 4.* Kondukt żałobny na rogu ulic Piłsudskiego oraz Rynek (źródło: Kronika parafialna, autor nieznany).
- Fot. 5.* Kondukt żałobny – widoczna młodzież szkolna wraz z nauczycielami (źródło: Kronika parafialna, autor nieznany).
- Fot. 6.* Obrzędy pogrzebowe na cmentarzu parafialnym (źródło: Kronika parafialna, autor nieznany).
- Fot. 7.* Grobowiec kapłański na cmentarzu parafialnym w Drobinie (źródło: Kronika parafialna, autor nieznany).

ŁUKASZ WŁODARSKI – dr nauk humanistycznych, historyk. Jego zainteresowania naukowe koncentrują się wokół historii Kościoła, historii średniowiecza, nauk pomocniczych historii (zwłaszcza sfragistyki) oraz statystyki i demografii historycznej.